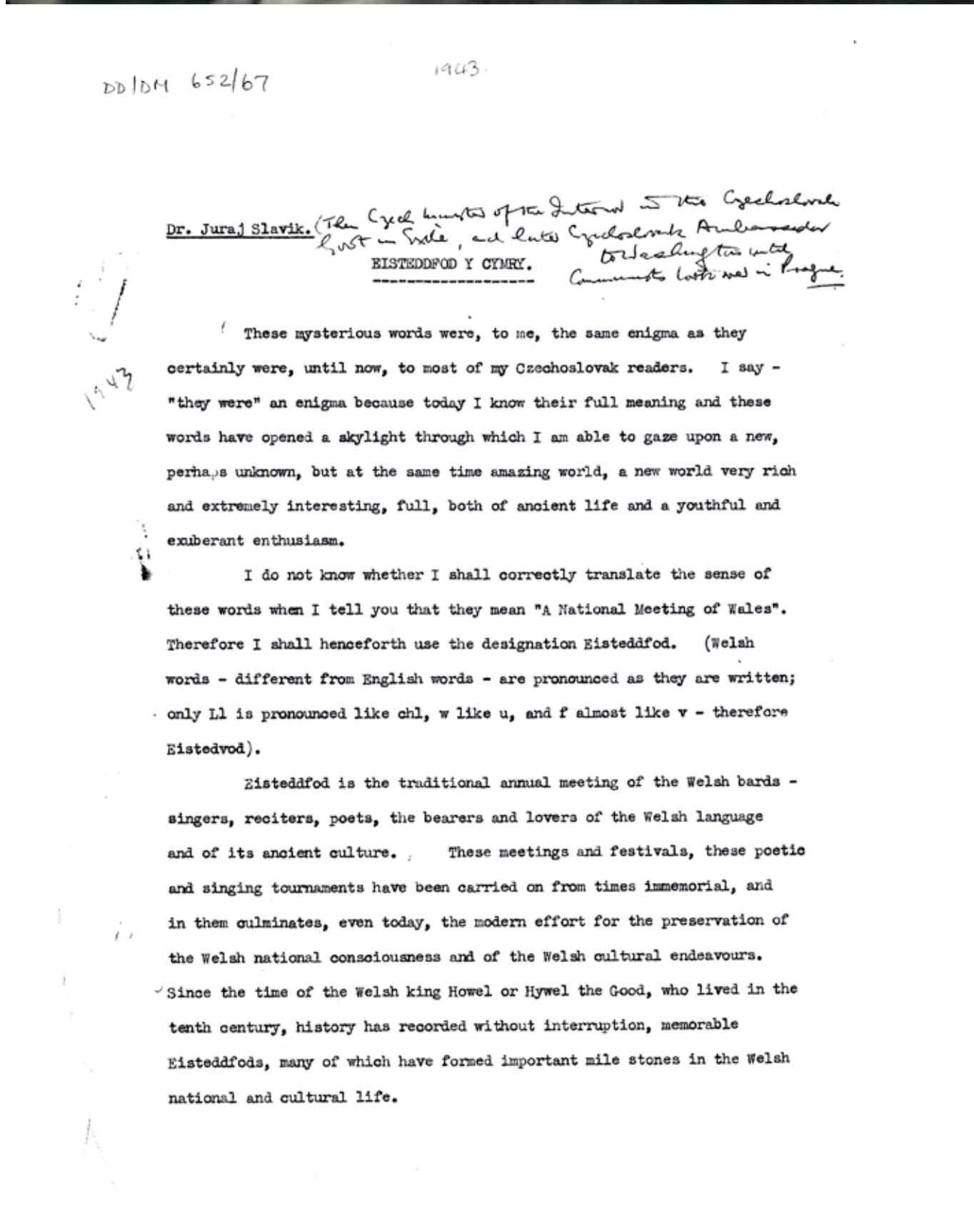

GWREIDDIAU

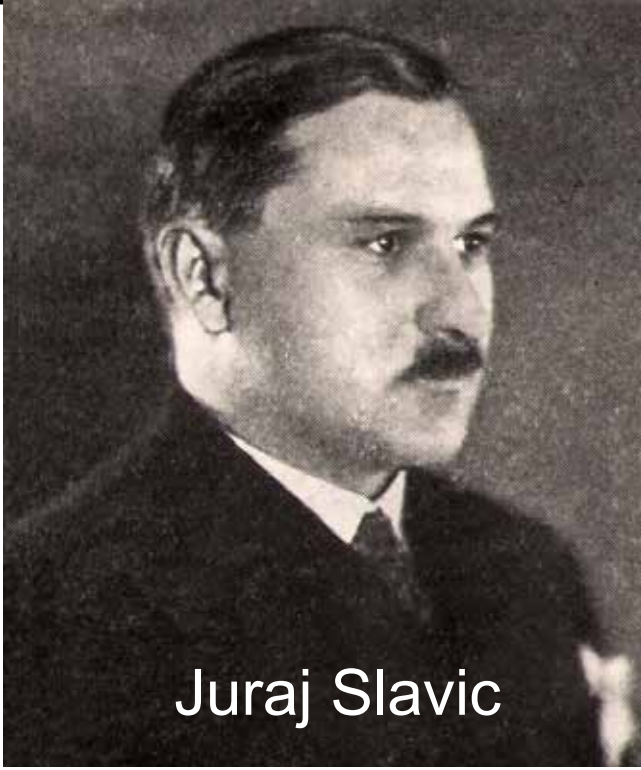
Daeth y syniad i'r amlwg yn yr Eisteddfod Genedlaethol ym Mangor yn 1943. Roedd pedwar ymwelydd rhyngwladol yno, sef cynrychiolwyr llywodraethau'r Cynghreiriaid mewn alltudiaeth (canol, uchaf): ymweliad a drefnwyd gan y Cyngor Prydeinig fel rhan o'i raglen i gyflwyno sefydliadau Prydain i'r ymwelwyr.

Roeddent yn cynnwys Rwsiad, Belgiad, Iwgoslafiad, a Juraj Slavik (ar y dde), Gweinidog Mewnol Tsiecoslofacia, bardd adnabyddus, ac yn ddiweddarach llysgennad cyntaf Tsiecoslofacia i'r Unol Daleithiau ar ôl y rhyfel.

Ysgrifennodd draethawd a

gafodd gylchrediad eang (ar y chwith), “Eisteddfod y Cymru”, lle mynegodd ei frwdfrydedd am

y profiad o wneud cerddoriaeth mewn amgylchedd hardd, ymhell o ddinistr y rhyfel.

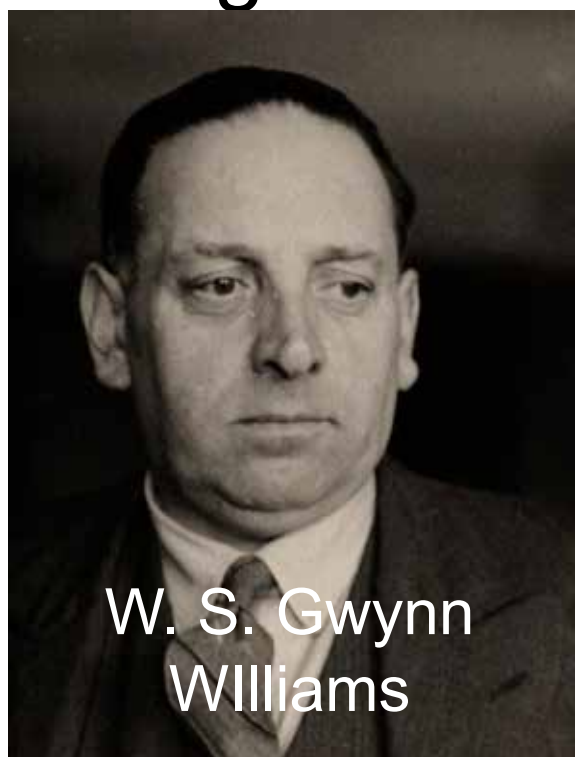
Mae'n sôn yn arbennig am noson mewn ystafell fyfyrwr yng Ngholeg Normal Bangor, lle'r oeddent yn canu caneuon ei gilydd.

Addawodd y byddai pobloedd rhydd y byd, ar ôl y rhyfel, yn dychwelyd i gymryd rhan yng ngwyliâu Cymru ac yn gwisgo eu gwisgoedd cenedlaethol.v

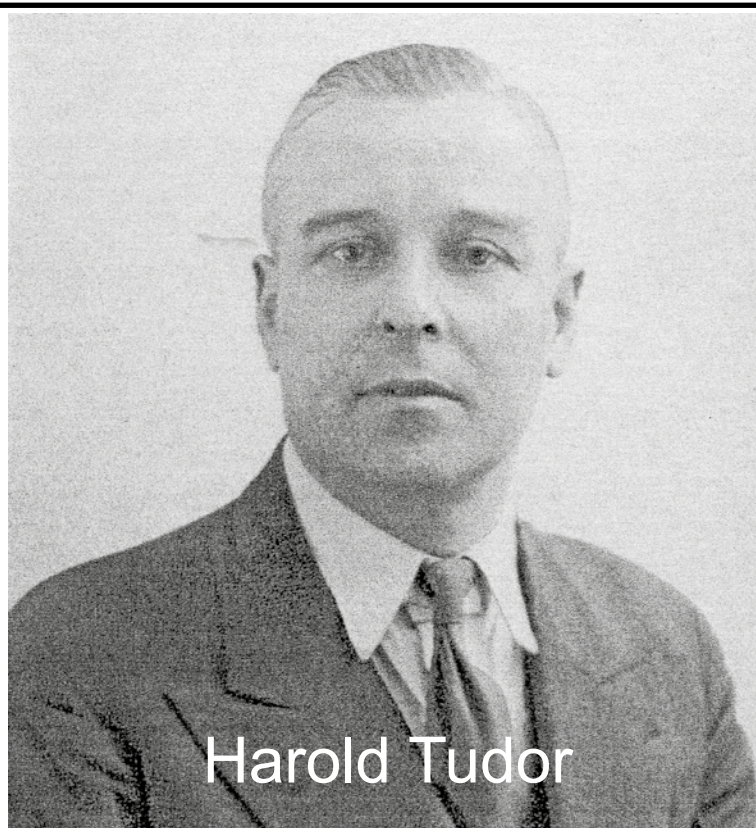

Ysbrydolwyd Harold Tudor, brodor o Goedpoeth, a chynrychiolydd y Cyngor Prydeinig a drefnodd ymweliad 1943, gan y syniad. Yn 1945 cynigiodd ychwanegu dyddiau rhyngwladol ychwanegol at Eisteddfod Genedlaethol 1947, ac yna ceisiodd greu digwyddiad annibynnol mewn tref â phafiliwn.

Enillodd gefnogaeth W. S. Gwynn Williams, un o drigolion Llangollen a Chyfarwyddwr Cerdd y Orsedd, ac yng ngwanwyn 1946 daeth o hyd i bartner brwd yn George Northing, athro ysgol a chadeirydd sosialaidd newydd Cyngor Dosbarth Trefol Llangollen.

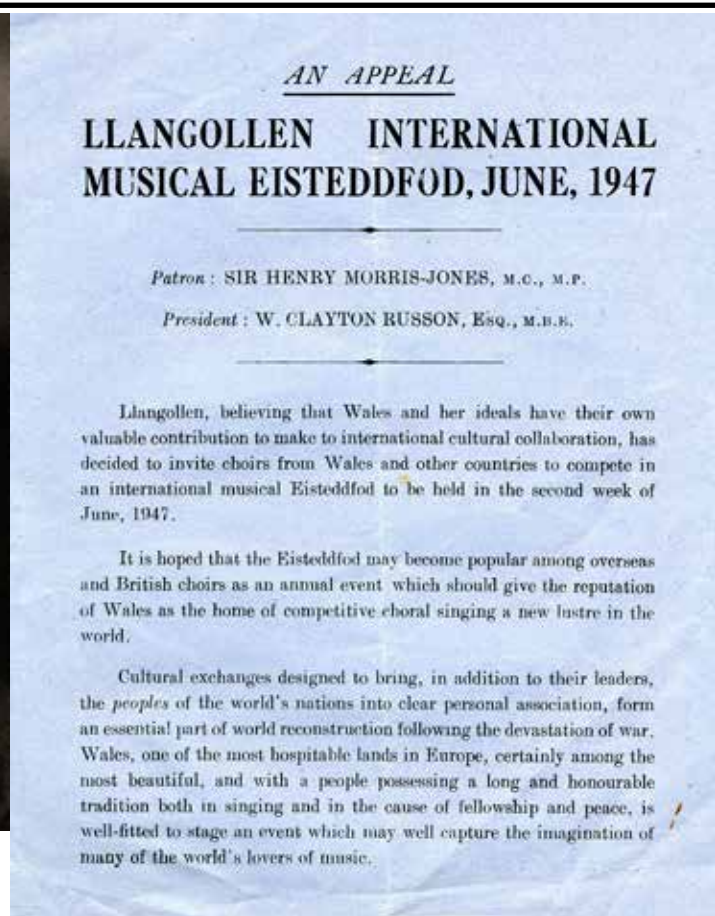
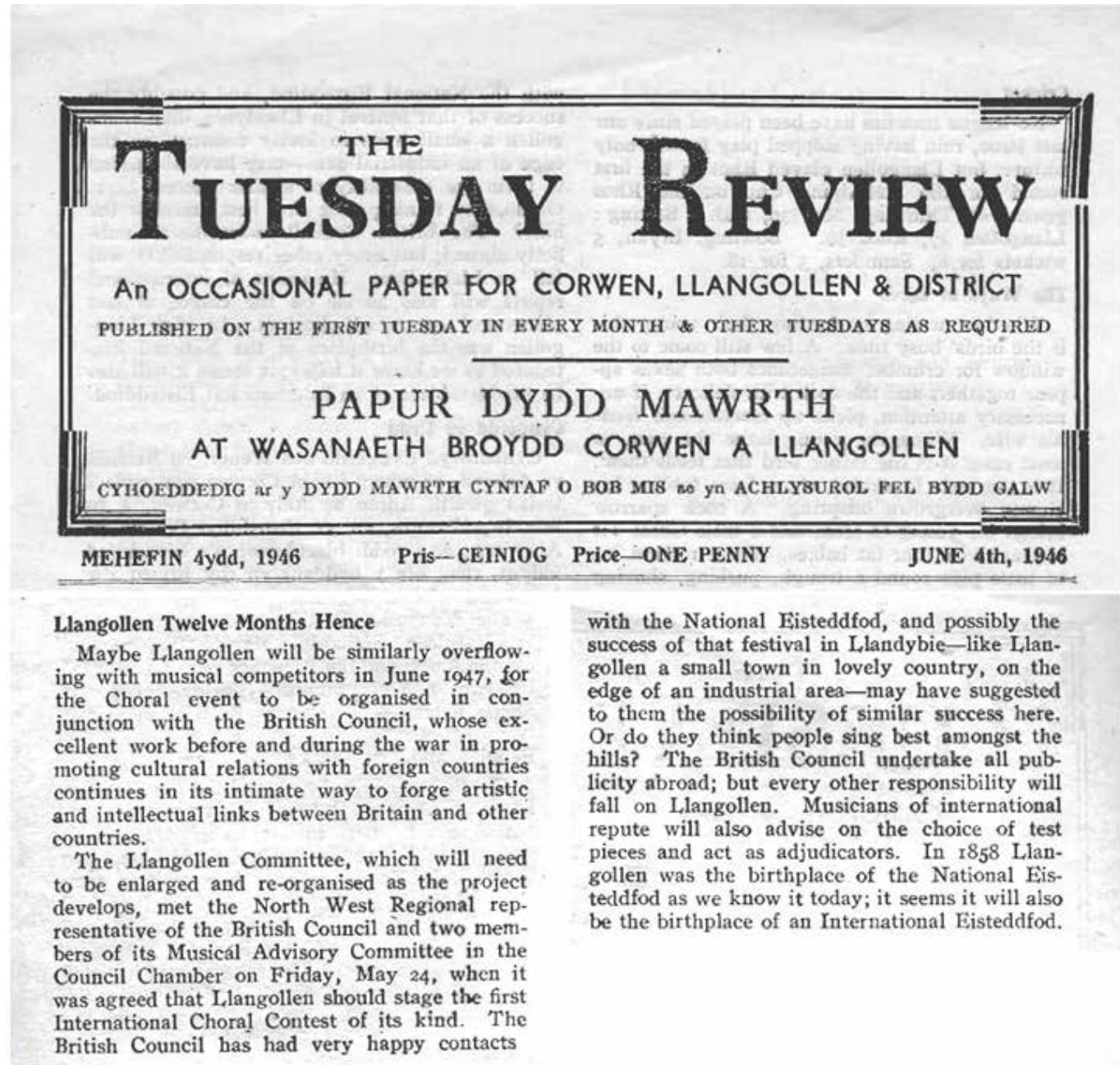
Mewn dim ond pum wythnos, perswadiodd Northing ei gyngor a'r dref i ymgymryd â'r syniad o gynnal gŵyl gorawl ryngwladol

bedwar diwrnod ym Mehefin 1947.

Gwrthodwyd cynigion o gyllid gan y Cyngor Prydeinig oherwydd pryderon ynghylch ymyrraeth, ond derbyniwyd cymorth i ddod o hyd i gorau tramor. O fewn deg wythnos, roedd £1,100 wedi'i

godi drwy roddion ac addewidion ariannol.

Cymerodd sefydlu'r holl bwyllgorau – cyllid, y maes, lletygarwch ac ati – ychydig yn hirach. Penodwyd W. S. Gwynn Williams yn Gyfarwyddwr Cerdd, gyda thâl sylweddol am ei wasanaeth.

Goruchwyliwyd yr Eisteddfod gan Gyngor Dosbarth Trefol Llangollen nes iddi gael ei sefydlu'n gymdeithas annibynnol yn 1948.

Cafodd yr Eisteddfod Ryngwladol gyntaf ei ffilmio gan MovieTone News.

